

MONITOR GOSPODARCZY INSTYTUTU ZACHODNIEGO

3/2025
18.04.2025

*Redakcja:
dr Piotr Andrzejewski*

SYTUACJA EKONOMICZNA W NIEMCZECH – luty 2025 r.

Utrzymująca się od początku roku słabość gospodarki niemieckiej wynikała zarówno z ograniczonego popytu krajowego i zagranicznego, jak i większej niepewności dotyczącej handlu i perspektyw geopolitycznych. Stabilizację w przemyśle w lutym zniwelowały spadki w sektorze usług. Nie nastąpiło oczekiwane ożywienie konsumpcji prywatnej po gorszym pod tym względem niż zazwyczaj okresie świątecznym. Handel detaliczny rozpoczął nowy rok z niewielkim wzrostem, a liczba rejestracji pojazdów przez osoby prywatne w lutym znacznie zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Warto odnotować spadek eksportu o -4,5% w ujęciu miesięcznym oraz niewielki spadek importu rządu -0,5% w ujęciu miesięcznym. Niemiecka branża eksportowa w dalszym ciągu zмага się z niskim poziomem zamówień, na co nakładają się wyzwania związane z polityką celną USA. Ponadto w sektorze produkcyjnym mimo znaczącego wzrostu zamówień krajowych (o 5,8%) sytuacja nie uległa poprawie wskutek gwałtownego spadku zamówień zagranicznych (o -7,3%) w ujęciu kwartalnym. Sprzedaż detaliczna uległa stagnacji, odnotowując wzrost jedynie o 0,3%, mniej było także rejestracji nowych samochodów: -6,7% w ujęciu miesięcznym. Inflacja ustabilizowała się na poziomie 2,3%, na co wpływ miały głównie ceny żywności, które wzrosły w ujęciu rok do roku (zauważalnie bardziej niż w styczniu), natomiast za wyhamowanie inflacji odpowiadał postępujący spadek cen energii. Stopa bezrobocia w porównaniu z poprzednim miesiącem utrzymała się na dotychczasowym poziomie - 6,4%. Niemniej jednak w porównaniu z lutym 2024 r. wskaźnik ten wzrósł o 0,3 punktu procentowego (liczba bezrobotnych zwiększyła się o 175 tys. osób).

Die wirtschaftliche Lage in Deutschland in März 2025

ANALIZY

🕒 PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA NA ROZDROŻU

Według badania przeprowadzonego przez Roberta Lehmana, Stefana Linza oraz Timo Wollmershäusera z monachijskiego instytutu ifo produkcja w Niemczech przechodzi fundamentalną zmianę strukturalną, co staje się coraz bardziej widoczne we wskaźnikach ekonomicznych. W ocenie badaczy firmy produkcyjne coraz bardziej skupiają uwagę na produktach hybrydowych, w których towary są łączone z usługami związanymi z produktem. Jednocześnie wiele firm przenosi część swojej fizycznej produkcji za granicę i koncentruje się w Niemczech na rozwoju i dystrybucji produktów (co jest ważne z polskiego punktu widzenia). Jak stwierdził Timo Wollmershäuser, szef działu prognoz w ifo: „dane dotyczące konwencjonalnej produkcji przemysłowej nie odzwierciedlają w pełni wyników ekonomicznych w sektorze produkcji. Podczas gdy między 2018 a 2024 r. wskaźnik produkcji spadł o 13%, bardziej kompleksowa wartość dodana spadła tylko o 3% w tym samym okresie”. W ocenie

ekspertów zmiana strategii działania w sektorze produkcji przemysłowej doprowadzi do dostosowania mocy produkcyjnych i wzrostu sprzedaży z działalności nieprzemysłowej. „Samo patrzenie na produkcję towarów w Niemczech nie wystarczy. Przemysł dostosowuje swoje modele biznesowe i coraz bardziej koncentruje swoją działalność krajową na badaniach i usługach” – stwierdził Wollmershäuser. Zdaniem monachijskich ekonomistów trend ten jest szczególnie widoczny w sektorze motoryzacyjnym i inżynierii mechanicznej. Według danych instytutu ifo badania i rozwój, wraz z usługami związanymi z produktami, zyskują na znaczeniu, podczas gdy tradycyjna produkcja jest coraz częściej zlecana na zewnątrz. Jak zaznaczono w konkluzjach, tę zmianę strukturalną należy wziąć pod uwagę przy ocenie obecnej sytuacji niemieckiego przemysłu. Istnieją bowiem dowody na strukturalną adaptację niemieckiej produkcji.

Dane oraz analiza przeprowadzona przez instytut ifo jest o tyle ciekawa, że przeczy jednej z tez postawionych przez Wolfganga Münchaua w głośnej książce „Kaput. Koniec niemieckiego cudu gospodarczego”. Według Münchaua Niemcy miałyby mieć problemy z przejściem do bardziej zrównoważonej gospodarki, która w mniejszym stopniu byłaby oparta na przemyśle, a bardziej na usługach. Dane instytutu ifo wskazują na to, że niemiecka produkcja przemysłowa próbuje dostosować się do zmieniających się warunków i obecnie znajduje się w fazie hybrydowej lub przejściowej.

➔ [ifo Institut, Strukturwandel im Verarbeitenden Gewerbe: Hybride Produkte und Produktionsprozesse verändern industrielle Geschäftsmodelle](#)

WIADOMOŚCI

🕒 Systemowe wyzwania dla niemieckich inwestycji w Chinach

Według prof. Rolfa J. Langhammera z Instytutu Gospodarki Światowej w Kilonii w okresie ostatnich 30 lat niemieckie inwestycje zagraniczne były silnie oparte na reinwestowaniu zysków. Do 2022 r. udział reinwestycji wzrósł do około jednej czwartej, jednakże w 2023 r. oraz w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. inwestycje odnotowały spadek, podczas gdy udział reinwestowanych zysków pozostał mniej więcej stały. Według Langhammera inwestycje w UE i USA są finansowane głównie ze środków spółek macierzystych i poprzez zaciąganie pożyczek w kraju przyjmującym, a nie z reinwestycji zysków. Istnieje jednak jeden rynek, który odbiega od powyższej zasady – chiński. Od 1990 r. niemieckie firmy reinwestowały w Chinach więcej zysków niż w innych regionach, co miało wynikać z braku alternatyw finansowania (w przeciwieństwie do UE i USA). W ocenie Langhammera chiński rynek kapitałowy jest nadal słabo rozwinięty. Jest to sytuacja budząca niepokój ze względu na problemy gospodarcze Chin, gdzie spada popyt i występuje presja deflacyjna. Jednocześnie chiński rząd hojnie dotuje produkcję, a chińscy konkurenci podejmują drastyczne kroki w celu nadrobienia zaległości technologicznych. Baza finansowa niemieckich inwestycji w Chinach, czyli zyski z istniejących inwestycji, nadal wystarcza do finansowania nowych

inwestycji w coraz trudniejszych warunkach rynkowych w tym kraju. Jednakże trendy ekonomiczne w Chinach doprowadzą do zmniejszenia się zysków niemieckich firm działających na tamtejszym rynku, co z kolei oznacza mniej środków na reinwestycje. Niemieckie firmy zostaną więc zmuszone finansować kolejne inwestycje z innych źródeł. Będzie to tym trudniejsze do zrealizowania w Chinach niż gdzie indziej ze względu na słaby rynek kapitałowy, państwową kontrolę przepływu kapitału oraz niechęć spółek „matek” do finansowania swoich spółek zależnych w Chinach z własnych zasobów. W ocenie prof. Langhammera może to stworzyć „spiralę deinvestycyjną” dla niemieckich firm działających w Chinach.

→ [Frankfurter Allgemeine Zeitung „In China werden derzeit keine Gewinne mehr eingefahren!”](#)

🕒 **Problemy niemieckiego eksportu**

Według badania przeprowadzonego przez Niemiecki Instytut Ekonomiczny w Kolonii (IW) niemiecki eksport od lat wykazuje utrzymującą się tendencję spadkową. Ekonomiści przeanalizowali szereg statystyk i wskaźników, które obrazują ogólny rozwój niemieckich przedsiębiorstw eksportowych; dokonując porównania z sytuacją na arenie międzynarodowej, określili przyczyny spadku i nadchodzące zagrożenia. Według badania słabość gospodarki opartej na eksporcie nie jest zjawiskiem krótkotrwałym, ale narasta od dziesięciu lat. Według OECD wskaźnik niemieckiego eksportu spadł o 11 punktów z 0,97 w 2015 r. do 0,86 w 2024 r. Co więcej, prognoza OECD wskazuje na dalszy trend spadkowy. Również udział eksportu we wzroście niemieckiego PKB wykazuje tendencję malejącą. W latach 2000–2015 eksport przyczyniał się do wzrostu gospodarczego Niemiec o około 1,8 punktu procentowego rocznie, co stanowiło dużą część ogólnego wzrostu. Po 2015 r. udział we wzroście gospodarczym zmniejszył się do 0,8 punktu procentowego. Po 2019 r. było to już tylko nieco mniej niż 0,3 punktu procentowego rocznie. „To, że gospodarka obecnie nie nabiera tempa, wynika przede wszystkim ze słabego eksportu” – stwierdziła Monika Schnitzer, przewodnicząca Rady Ekspertów Ekonomicznych. W tym samym okresie Indie odnotowały wzrost o 41%, Polska o 32%. Gorsze wyniki wśród krajów OECD uzyskały jedynie Wielka Brytania, która ucierpiała w wyniku brexitu (–16%) i Kanada (–14%).

Niepewność co do rozwoju sytuacji w nadchodzących latach tworzą takie czynniki, jak ekspansywna polityka eksportowa Chin, cła nakładane przez administrację Donalda Trumpa oraz stałe kontrole graniczne. Wprowadzenie stałych kontroli granicznych będzie miało „znaczący” wpływ na gospodarkę, ostrzegł Marcel Fratzscher, prezes Niemieckiego Instytutu Badań Ekonomicznych (DIW). Ratunkiem mają być nowe porozumienia handlowe, które mogą zrekompensować część strat eksportu do Chin czy USA. 1 lutego 2025 r. weszła w życie tymczasowa umowa handlowa pomiędzy UE a Chile, a w przygotowaniu są porozumienia z Meksykiem, państwami Mercosur czy Malezją.

[Handelsblatt, Deutschland verliert seit zehn Jahren im globalen Wettbewerb](#)

🕒 **Długa droga dla europejskiej produkcji chipów**

W ocenie dziennika „Handelsblatt” Europa ciągle jest uzależniona od dostawców zagranicznych w kwestii półprzewodników o znaczeniu strategicznym. Co więcej, specjaliści ds. układów scalonych z firmy konsultingowej PwC już teraz ostrzegają, że łańcuchy dostaw mogą zostać zerwane z powodu konfliktów geopolitycznych. „Pandemia i rosnące napięcia handlowe pokazały wyraźnie, że konieczne są większe inwestycje w lokalną produkcję” – uważa PwC. Ochronę przed taką sytuacją miał zapewnić European Chips Act. Tymczasem po czterech latach od wprowadzenia tej regulacji rezultaty są niezadowalające, co jest szczególnie uderzające wobec determinacji innych państw, takich jak USA, Japonia czy Chiny, do uruchomienia lub zwiększenia własnej produkcji chipów. Europejski plan zakładał zwiększenie europejskich mocy produkcyjnych, tak by globalny udział UE wynoszący poniżej 10% wzrósł do 20% w 2030 r. Jednak stało się dokładnie odwrotnie: „ponieważ tak wiele inwestycji jest dokonywanych w innych regionach, że Europa faktycznie została w tyle” – stwierdził saksoński eurodeputowany Oliver Schenk (CDU) w wywiadzie dla gazety „Handelsblatt”. Duże nowe fabryki układów scalonych mają powstać tylko w trzech krajach UE: Niemczech, Włoszech i Francji. Najdroższa z nich powstaje nad Łabą: tajwański producent TSMC buduje obecnie fabrykę w Dreźnie, którą zamierza prowadzić wspólnie z NXP, Infineon i Bosch. Oczekuje się, że koszt inwestycji wyniesie 10 mld euro, z czego 5 mld euro będzie pochodzić z dotacji państwowej. Również w Dreźnie notowana na indeksie DAX spółka Infineon rozbudowuje swoje przedsiębiorstwo produkcyjne za kwotę 5 mld euro. Choć wysoki poziom pomocy państwa budzi w Niemczech wiele kontrowersji, to w branży jest to powszechna praktyka. „Bez dotacji się tego nie da zrobić” – mówi Gunther Kegel, prezes Niemieckiego Stowarzyszenie Producentów Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego (ZVEI). „Inne regiony świata dotują na potęgę” – dodał Kegel.

➔ [Handelsblatt, Europas steiniger Weg zur eigenen Chip-Produktion](#)

KALENDARIUM

DATA	MIEJSCE	WYDARZENIE
01.02.2025	Bornholm/Bruksela	Komisja Europejska przyznała 645 mln euro dofinansowania z programu „Łącząc Europę” (CEF) na projekt Bornholm Energy Island. Projekt jest wspólną inicjatywą operatorów systemów przesyłowych Energinet i 50Hertz, której celem jest podłączenie 3 GW energii wiatrowej do europejskiej sieci elektroenergetycznej. Niemcy mają być odbiorcą 60% energii wyprodukowanej w ramach tej inwestycji.
05.02.2025	Bruksela	Komisja Europejska opublikowała komunikat w sprawie handlu elektronicznego, którego celem jest zapewnienie uczciwszej konkurencji i większego bezpieczeństwa

		konsumentów w Unii Europejskiej. Według ministra Roberta Habecka decyzja KE jest zgodna z działaniami rządu federalnego dotyczącego e-handlu.
05.02.2025	Berlin	Rada Ekspertów ds. Klimatu przedstawiła rządowi federalnemu naukową ocenę krajowej polityki klimatycznej. Autorzy raportu uznali, że „kierunek polityki klimatycznej jest dobry, a cel 2030 r. jest osiągalny”.
10.02.2025	Berlin	Minister gospodarki i ochrony klimatu Robert Habeck wraz z przedstawicielami stowarzyszeń biznesowych i branżowych wziął udział w spotkaniu okrągłego stołu dotyczącego przyszłych stosunków transatlantyckich. Rozmowy dotyczyły wpływu polityki celnej USA na niemiecką gospodarkę.
11.02.2025	Paryż	Niemieckie Ministerstwo Gospodarki oraz jego francuski i holenderski odpowiednik zorganizowały wspólnie konferencję „Zwycięstwo dzięki sztucznej inteligencji: w jaki sposób konkurencja napędza innowacje”. Ze strony niemieckiej w wydarzeniu uczestniczył sekretarz stanu Bernhard Kluttig.
13.02.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu oraz Bank Rozwoju (KfW) ogłosiły zmiany warunków udzielania kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. KfW będzie udzielać dotacji na poprawę innowacyjności i digitalizację do 3% udzielonej pożyczki (do kwoty 200 000 euro na firmę).
13.02.2025	Bruksela	Federalne Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu przedstawiło w ramach panelu dyskusyjnego w Komitecie Regionów nowe ustalenia dotyczące wkładu europejskich funduszy strukturalnych w rozwój poszczególnych obszarów w Niemczech oraz pomysły na prostszą i bardziej ukierunkowaną realizację związanych z tym inwestycji.
14.02.2025	Düsseldorf	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu wraz z przedstawicielami rządu Nadrenii Północnej-Westfalii omówiło możliwości przyspieszenia i uproszczenia procesu zatwierdzania elektrolizerów dla produkcji wodoru.
17.02.2025	Lausitz	Sekretarz stanu Michael Kellner poinformował o planie uruchomienia testowej stacji dla produkcji paliw syntetycznych z zielonego wodoru i węgla w procesie power-to-liquid. Produkt ma docelowo być wykorzystywany jako paliwo lotnicze. Inwestycja zostanie przeprowadzona w ramach transformacji terenów pogórnich.
18.02.2025	Berlin	Sekretarz stanu Udo Philpp poinformował o uruchomieniu internetowego narzędzia „CYBERSicher Emergency Aid” w ramach inicjatywy „Bezpieczeństwo IT w biznesie” Inicjatywa Ministerstwa Gospodarki i Ochrony Klimatu jest

		ukierunkowana na małe i średnie przedsiębiorstwa, zakłady rzemieślnicze oraz start-upy.
20.02.2025	Bruksela/Drezno	Komisja Europejska zatwierdziła finansowanie fabryki półprzewodników Infineon. Niemiecki producent półprzewodników planuje zainwestować łącznie około 3,4 mld euro w swój zakład w Dreźnie (wysokość dotacji to 920 mln euro).
25.02.2025	Berlin	Profesor Hanna Hottenrott została nowym członkiem Rady Doradczej ds. Nauki przy Ministerstwie Gospodarki i Ochrony Klimatu.
25.02.2025	Berlin	Bank Rozwoju (KfW) uruchomił „Impact Facility”, czyli nowy element Funduszu Przyszłości (<i>Zukunftsfonds</i>), który ma wzmocnić segment inwestycji oddziałujących na rynek kapitału podwyższonego ryzyka w Niemczech. Do 2030 r. udostępniona zostanie kwota 200 mln euro.

